

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
Előfizetéseket és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethetnek: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordai utca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haenstein és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosso officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyiltér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.

Félévre 6 frt. o. é. Évfolyadra 3 „ „ „

Az előfizetéseket egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 15-kétől megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Bécsi vilákiállítás.

(G. V.) Az erdélyi gazdasági egyesület gyűjtőmennyiségű kiállítása főképen gabonaféléket és veteményeket, gyapjút és bort tartalmaz és ezen utóbbi termény kivételével, korántsem oly gazdag, mint tőle méltán várni lehetne. Az egyesület tudtunkkal e tekintetben szemrehányás nem illetheti, nyilvános és magán felszólításokban nem volt hiány, de egyrészt, az 1872-ik év silány termése, másrészt a szokásos indolentia okozhatta azt, hogy a bejelentett 18 futó öl helyett, négy ölnyi területen kényelmesen elférünk. Az utalványozott terület, mint mult levelünkben említettük sarkot képez, a hosszabb vonalon gabona, gyapju és szellemi kiadványaink, a rövidebb részen a borok foglalnak helyet. A mintegy három lábnyi magas zöld posztóval borított asztalon jobbról, balról lépcsőzet emelkedik, melyen mezei terményeink vannak elhelyezve, mind csinos üvegekben és külön névtáblákkal ellátva. Jobbról fent a takarmánymagvak és repce, alább a tavaszi és őszi gabonák, balról a hüvelyes vetemények, végre csős és szemes törökbuza állanak, az összes üvegek száma 50. Gr. Mikó Imre, br. Jósika Lajos, Paget János, b. Bornemissza Tivadar, és többen különféle terményekkel jelentékeny részt vettek; nagyon szép buza érkezett Torozzók és Bánffy-Hunyad vidékéről, kiválóan érdekes azon a törökbuza collectio, melynél a Lady Mais (Paget János) a Dounton-korn (Tauffer Ferencz) és a fehér lófogú tengeri (Velicska Lajos) érdemeinek elsősorban figyelmet. A két lépcsőzet közötti falterületen a gyapjubundák vannak elhelyezve, melyek gualaakban indulva jobbról és balról az asztal színvonalára is kiterjednek. A gyapju kiállítás az erdélyi havasi juhon kezdve a Lincoln keresztezések érdekes fokozatait mutatja, azonban a tiszta merinó is néhány képviselőre tárt. A bundagyűjtőmennyiség összesen 26 példányból áll, résztvettek gr. Mikó Imre, br. Jósika L., Paget János, gr. Bethlen Sándor, br. Bánffy Dániel, br. Wesselenyi Ferencz és Zeyk József, a két szalagba kötött óriási gyapjakat kivált a külföldiek nagy érdeklődésével, továbbá a nemzetközi jury részéről sem hiányzott az elismerés. A gabona és gyapju felett az egyesületnek nagy czégtáblája — magyar és német nyelven — van elhelyezve, a tábla fehér alapon fekete aranykeretű betűket mutat. Az asztal színvonalán középett a gyapjugulya előtt egyeleti tagtársunk Brassai (Kronstädter) József gyümölcsészeti munkája foglal helyet, emü veteran pomológusunknak közel 500 természet után készített gyümölcsrajzát és azoknak sajátkezü leírását tartalmazza s az érdemekben őszült szerző szakképességének és szorgalmának kiváló bizonyosságául szolgál. Volt alkalmunk a juryt e ritka munkára figyelmeztetni s előre is örvendünk azon kitüntetésnek, melyet szükségünk hazánk egyik legavatottabb és egyszersmint legerényesebb gyümölcsésze, munkájának díjjal nyerni fog. Hazai kormányunknak is figyelmébe van már ajánlva Brassai kézírata s nem kételkedünk, hogy a ministerium munificenciája lehetségessé fogja tenni, miszerint a munka kiadások. — Ugyanitt az „Erdélyi gazda“ eddigi négy évfolyama s a két vándorgyűlés jegyzőkönyve van — illetőleg volt — kitéve, az utóbbi azonban annyira megszeretett, hogy szerencsésen el is vittek, az újságlapok azóta kellően megerősítve, ezen ujdorudor „terjesztés“-nek gátat vetnek.

Az utalványozott terület rövidebb vonalán méltó büszkeségünk az erdélyi borok vannak két nagyobb és egy kisebb gömbölyű álványon elhelyezve olyképen, hogy a nagyobb álványokon a

természetők, a kisebbben középett az erdélyi pinoczegegyet borai foglalnak helyet. A borok három külön czégtáblával vannak ellátva, azonkívül a collectio részletes jegyzéke tulajdonos, borfajta és évjárat szerint betűrendben rendezve és kinyomatva a látogató közönség rendelkezésére áll. A magyar vendéglőben boraink nagy elismerésnek örvendenek és alig telik el nap, hogy a kiállítási csarnokban is külföldi borfogvasztók és kereskedők borairól ne tudakozódniának. A borcollectio 120 fajt mutat fel, jelentékeny részt vettek gr. Mikó Imre, br. Bornemissza János, Paget János, Zeyk József és többen, a specialitások közül megemlítjük br. Kemény István híres csombordi és br. Apor Károly főfalvi rieslingjét, Gerendi Istvánnak kitűnő somborát a többek által bemutatott leánykát, gr. Mikó Imre, Sári László és gr. Bethlen Sándor bakorát, Paget Jánosnak kitűnő borait, elsősorban a carbenet-et és a többi. A jury az erdélyi borokat már meg is bírálta és a nélkül, hogy a szokásos discretio ellen vétkeznénk, már előre is kijelenthetjük, hogy boraink bemutatásával diadalt ültünk, melynek főelőnye nem csak abban nyilvánul, hogy a megérdemelt kitüntetések újabb bizonyosságot tesznek boraink kitűnőségéről és Erdély szőlőszedetének nagy és szép jövőjéről, hanem csekély nézetünk szerint arra fektetünk fősúlyt, hogy a földgömb minden összességel elfogulatlan bírálók — kiknek körében számos elismert tekintély volt képviselve — tiszta meggyőződésből adtak nézetüknek kifejezést, midőn szűkebb hazánk borait részükre is kitűnőknek declarárták! Mi, kik a bírálóknak szem- és fültanúi voltunk: hallottuk az elismerés méltányol szavait, gyönyörködöttünk a külföldieknek, sőt valjuk meg, néhány magyar tagnaak is — meglepetésén és ezen diadalt, melyet a szűk szobában teljes csendben a szakértők szigorú ítélőszék előtt kivittünk, többre becsülhetjük, mint a legcsillogóbb érmet, mint a legragyogóbban iri hirdapreclameot.

A borálványoktól jobbra a Hutter Samu által javított egyszerű méhkas van elhelyezve, a falon pedig azon tőrkap, mely Erdély borászati felosztását és a termék borok minőségét mutatja. Ennyiből áll az erdélyi gazdasági egyesület gyűjtőmennyiségű kiállítása és a ki netalán keveselne vagy fitymálna: kérjük legyen egy kis türelemmel míg jury kitüntetői közzétételük és csak aztán mondja ki ítéletét.

„E.“

Legújabb táviratok.

Versailles, jul. 14. A nemzetgyűlés mai ülésében kijelentő Buffet, hogy a legutóbbi szemle alkalmával a hadseregbe mondott szerencsekívánálában nem szolt annak újrászervezéséről, melyre nézve tökéletesen elismerő Thiers és munkatársai érdemeit. Az elnapolási indítványára, az állandó bizottság kinevezésére és az igazságügyminister azon indítványára vonatkozólag, hogy az állandó bizottság fólhatalmaztassék a nemzetgyűlés megsértése miatt perbelogásokat megengedni, hosszabb heves vita támadt. Favrenak a kormány belpolitikájára vonatkozó interpellációja hétfőre tüzetelt ki tárgyalás végett.

Antwerpen, jul. 15. A gázgyár tegnap este óta ég. A széntár egészen leégett, a gyárat megmenthetni remélik.

Madrid, jul. 15. Velarde tábornok bevonult Alcoyba. A lázadás okozói elmenekültek. — Carthagenában az internationalisták közjóléti bizottságot alakítottak.

Bukarest, jul. 15. Az új szeszárulási törvény élebeléptetése alkalmából 300 szeszmerő zavargásokat akart előidézni, melyek azonban siker nélkül maradtak. Tizenkilenc főzinkos elfogatott.

Madrid, jul. 14. A középből és a baloldaltól való ministerium alakulása valószínű. A jobb oldalt holnap Pi y Margall ellen bizalmatlansági szavazatot fog indítványozni. — Az „Almanza“ sorhajó legénysége hír szerint átpártolt a fölkékhöz. — Puycedra tegnap óta a carlisták által ostromoltatik és hősileg védi magát.

Kopenhága, julius 15. Arthur angol herceg ide váratik és Thyra hgnó kezét fogja megkérni.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara

619—1873. szám alatt egy főbanknak Kolozsvárt leendő felállítására iránt a következő feliratot intézte a pénzügyminiszter ur ö nagyméltóságához:

E kereskedelmi kamara kerületben is tapasztalható hitelhiányról és annak okairól megbízásunk következtében panaszló titkárunknak kegyes volt nagyméltóságod m. hó 17-én történt kihallgatásakor több tekintetben megnyugtató biztositást nyújtani, s a többi közt megígérni, hogy a pénzügyviszonyok normalisabb állapotokor mindenkép oda hatni kegyeskedik, hogy Erdély ezen fele s annak központja Kolozsvár megayerje azt, a mit kezdet óta nélkülözött, s a mi nek hiányát épen e válságos időkben legmélyebben érzi, t. i. a banknak egy rendszeres fők intézetét.

Hálásan ismerjük el mindazon intézkedéseket, a melyek nagyméltóságod hathatós közbenjárása folytán e rendkívüli viszonyok szülte hitelhiány enyhítésére a Pesten alakult s működését a vidékre is kiterjeszteti igéző segély-egylet útján történtek s talán még történni fognak. Lesznek talán e kamarakerületben intézetek, a melyek ez intézkedéseknek a kényszerűségénél fogva hasznát fogják venni, noha a mennyire mi ismerjük az itteni pénzügyintézetek viszonyait, nem valószínű, hogy a segély-egylet által néhez csak nagyon rövid időre élvezhető hitelt igénybe vegyék, miután üzleteik solidságánál fogva egyáltalában semmi veszteség nem érte, lételük koczkan nem áll és így nincs komoly ok arra, hogy minden áron oly kötelezettségbe menjenek, a melynek teljesítése a kiszabott rövid idő alatt valóban talán lételüket koczkatná.

E kamara kerület intézetei tudomásunk szerint erejüket még nem haladó biztos üzleteket csináltak. Pénzeikkel a földbirtokosokat, kereskedőket és iparosokat segélyezték, a bécsi vagy pesti piacra nagyon kevés pénzt használtak s viszeszámításban legfeljebb egymásközt álltak és állnak. Helyzetüket csak az teszi nehézzé, a mint küldöttünk Nagyméltóságod előtt fejtegetni bátorodott, hogy az országosan elterjedt bizalom-hiány és a valódi szükség is a bétévőket arra ösztönzi, hogy letéteményeiket felmondják, és ekkép megfosztják az intézeteket annak lehetőségétől, hogy a kereskedést és ipart hitellel gyamolítsák. sőt kénytelenek a megnehezült viszonyok közt adóssáikat szorítani meg s így nem csak üzletüket huzni öszszébb, de a kereskedelmi és iparforgalomra zsiabasztólag hatni.

Nem szükség nagyméltóságod előtt hosszasan fejtegetni, hogy e kényserhelyzetnek végeredménye, nem annyira a pénzügyintézetekre káros, — mert a kisebb forgalomból származható kisebb osztályok tekintetbe sem jöhet — mint inkább azon osztályokra, a melyek az állam anyagi gazdagságát képviselik, s a melyek prosperálásától függ az állam bevételek elmékedése vagy csökkenése.

Nagyméltóságodnak közvetlen bizonyítékul szolgálhat e tekintetben azon körülmény, hogy e kamara kerület aránylag a legtöbb adóhátrálókban van s ha biztos és kitaró segély nem jő, e helyzet a kényszerű vegrehajtások s a renélt jócska termés mellett is, nem javulni, de rosszabbulni fog.

E segélyt részünkről az idők szerint és a jövőben is nagy részben a banknak Kolozsvárt állítandó főkjától várjuk, a melyhez az intézetek közvetlenül fordulhassanak s attól kellő feltételek alatt a pestinél olcsóbb — és szükséges pontosság mellett tartós, — sőt állandó hitelt nyerhessenek. A közvetített hitelt mindig drága s ily válságos bizalmatlan időkben szinte elérhetlen is.

Ez okokból s hivatkozva a m. kir. földművelési, ipar és kereskedelmi ministerium útján nagyméltóságodhoz f. évi január hó 15-ről 72 sz. alatt kelt előterjesztésünkre bátrak vagyunk ismételtten és sürgetőleg esedezni:

Kegyeskedjék Nagyméltóságod ismert erélyével és hathatós párfogásával oda hatni, hogy a nemzeti bank Kolozsváron minél előbb fiálát állítson, ha kezdetben mindjárt a legkissebb dotatioval is.

A szigorló bizottság szervezésére nézve a nemzeti banknak lelkiismeretes és hű szolgálatainkat előre felajánljuk s erkölcsi köteleességünknek

ismerjük minden kitelhető erőnkkel segítségére lenni.

A keresk. és ipar kamara Kolozsvárt 1873. jul. 13.

Finály Henrik

elnök.

Gámán Zsigmond

titkár.

A „Journal des Débats“ a közoktatásról a bécsi közkiállításon

Természetes átmenetnél fogva, most egy Ausztria sajtóságát képező szervezetről akarunk szólni, mely szervezetet mi elvileg nem igen helyeslünk, de a mely mind a mellett is szolgálatakat tett; a k. k. Schulbücher-Verlagról, azaz az iskolai könyvek császári és királyi hivataláról akarunk szólni. A hivatalos könyvárusságnak ezen eszméje Mária Theresia császárnő alatt keletkezett, 1770 év felé, ezen fejedelemnő komolyan foglalkodván az elemi iskolával. Akkor úgy találták, hogy könyvekből, iskolai könyveket szerkeszteni, mint azokat elfogadtatni; ezért 1772. június 13-iki kellel forgalmi pénzalapot s kizárólagos kiváltságot nyertek ki (privilegium impressorium privativum), az összes iskolai könyvek és képek nyomtatása s eladása végett. Az ezen hivatal által kiadott könyveknek lehetőleg olcsó áron kelle eladatniok, s a szegény gyermekek közt ingyen szétosztatniok. 1772-en egy katekismus kiadásával kezdék meg a dolgot, 1776-ban a munkák száma már 48-ra, 1780-ban 100-ra ment föl, melyek magukban foglalták az elemi isk. ment használt ábcés könyveket, a számtani könyveket, az írásmintákat stb., továbbá az osztályi könyveket a közép iskolák számára, végre kézi könyveket az oktatók és tanárok számára. Ezen intézmény kifejlődött, lassankint az Ausztriával egyesített összes tartományokra kiterjedt, s az eladás 1860-ban 2.213.910 kötetnyi száma ment föl (1850-ben csupán 703 ezer 602-re.)

Ez volt a tető pont. 1860-tól fogva Magyarország, Erdély, Lombard-Venecze, Galiczia egy-másután, s különböző okokból megszűntek az iskolai könyvek hivatala által lattatni el, úgy hogy 1870-ben az elhelyezett kötetek száma már csak 1 millió 745,688 volt.

De ez még nem minden: az oktatás lényegében átalakult. Egy 1867. november 22-ről kelt miniszteri határozat kijelenti, hogy az iskolai könyvek hivatalának kiváltsága nem zárja ki a könyv-árusok, vagy a szerzők által kiadott könyvek kivételével fölvételét, föltétve, hogy ezen könyvek a miniszter által engedélyeztettek. Végre 1869-ben (máj. 14-iki törvény által) a kizárólagos kiváltság eltöröltetik, mindenkinek megengedtetik iskolai könyveket adni ki, melyek befognak hozhatni az iskolákba, ha a minister által helyben hagyattak; de azért a hivatal még folyvást létezik, s annak kiadványai egyszer mindenkorra úgy tekintetnek, mint a melyek a miniszteri engedélyt élvezik. Már igen érezhető verseny létesült; a hivatalos iskolai könyvárusság naponként kevesbűlni látja vevőit; s mi emiatt nem panaszkodunk, mivel a hivatalos könyvárusság elve nem helyes; de mindamellett is elismerjük, hogy ezen intézmény Ausztriában szolgálatakat tett. Mi megvizsgáltunk bizonyos számú osztályi tankönyveket; azok legalább 15 vagy 20 év óta tökéletesen a Németországban vagy másutt létesített haladások színvonalán állanak, azon férfiak jelessége folytán, kik Ausztriában az oktatást igazgatják.

Szintén ezen férfiaknak lehet köszönni a 14. b. udvarban levő nagy ausztriai iskolai kiállítást. A főfelügyelő, Prausek Vincze ur, ki nem mulasztandja elbeszélni nekünk a szemlélés általi oktatásról (Anschauungsunterricht), mely, ugylátszik, a Dunai birodalomban igen szilárdul meg van állapítva. Ő megmutatandja nekünk Roménias Amos (Romenski) arcképét, ki annak behozatala végett már a 16-ik században kiadá saját Orbis pictusát. Ő bámulatunkat fogja fölgerjeszteni oly elég nagy számú igen érdekes gyűjtőmennyek által, melyek oktatók által növedeikéül értelmének gyakorlása végett készítették.

Az egyik az összes kidolgozatlan vagy kidolgozott szövegek mustráit, egy másik természetrajzi tárgyakat, gyümölcsöket, magokat, bogarakat vagy mintákat, vagy kis mérvben feltüntetett különböző

tárgyakat gyűjtött össze, az uralkodó iparhoz, vagy saját szellemének hajlamához képest. Továbbá különféle anyag szereket is fogunk tanulmányozhatni mindennemű, s az orvosok szabályaihoz inkább vagy kevésbé alkalmazott padokat, írókat, faból vagy mesterséges palakból készült, s többféle czélokra alkalmazott fekete, részint forgatható részint nem forgatható táblákat, természetrajzi átlásokat stb. Mi a látogatónak azt tanácsoljuk, hogy hosszabban állapodjék meg ezen iskolai kiállításban, még pedig kettős okból; először is mivel a gazdag, s másodsorú mivel helyre kell hoznunk igazságtalanságunkat az ausztriai iskola iránt. Európa ugyanis azt igaztalanul elmaradottnak, sőt nagyon is elmaradottnak hívó.

Mindazáltal, miután Ausztriának igazságot szolgáltatnunk, méltányosnak kell lennünk a többi országok, s különösen mi magunk irányában. A köznevelés francia részében, két kiállítás található: az egyik a közoktatásügyi minisztérium, s a másik a szajnamegyei főnökség által szerveztetett; mindkettő igen érdekes. Sajnálni lehet, hogy azok egymástól külön vannak választva, mivel azok egy-egy bizonyos kiállítások volna az összehasonlítást a német iskolai kiállítással, sőt még az osztrák kiállítással is, mely pedig igen feltűnő. A közoktatásügyi minisztérium elég nagy számú tárgyakat gyűjtött össze, s tüntetett föl arra nézve, hogy a látogatónak lehetséges legyen fogalmat szerezni magának a francia közoktatásról, különösen a közép és elemi, — világi és felekezeti oktatásról. Ezen tárgyak közül számosak külön említést érdemelnek, azonban térhiánya miatt kénytelenek vagyunk ezt azoktól megtagadni. Páris városa kiállítása háromszorosa vagy legalább három terem között oszlik fel. — Nyugat felől jövőn, először a földalatti Parisba, Belgrand ur működési körébe érkezzük; ezután a művészeti s építészeti Parisba, Alphand ur s oly személyzet működési körébe lépünk be, melynek egyes tagjai európai hírnevet szereztek maguknak. Senki sem halad át e teremben anélkül, hogy ott meg ne állapodjék Kétségteljesen ugyan az áll a 3-ik teremre nézve is, mely Gréard és Marguier igazgatása alatt a közoktatásnak van szentelve.

A látogató figyelmét beléptekor mindenek előtt az iskolai raktáraknak tizedrésznyi mérvre loszállított mintája vonja magára. Ez a valóságban élő ábrázata. A kis ablakok megengedik, hogy a belsőt megláthassuk; szemlélhetők amúgy műhelyek, melyekben a város saját iskolai butorozatát gyártja, ama raktárak, melyekben őriztetnek és sorban vannak elrendezve minden azon tárgyak, melyeket az igazgatóság nagyban vásárol meg, hogy azokat részletesen osztassa szét. Nem egy párisi ember most először látandja Bécsben ezen párisi intézetet. Ezen mintától balra látható egy iskolai csoportzat mintája (fiú gyermek iskola, leány iskola, menhely terem), s jobbra egy raktárban mintája öszves járulékaival. A falak hosszabban s a minták körül, melyek kitűnő hatást tesznek, albumok, tervek, különféle iskolai anyagok, s igen nagy számú növendékek munkálatai vannak elhelyezve. Ezen iskolai kiállítás igen jól van elrendezve.

Németország egy pavilont szentelt a közoktatásnak, azonban ott senki sem kalauzol bennünket; s ha nem lennének ott a bajor statisztikai iroda kitűnő képes táblái s némely más új tárgyak, melyek az ott elhaladónak tekintetét magukra vonják, senki sem fogna ott hosszabban megállapodni, mivel az csak árnyéka az 1867-ki német iskolai kiállításnak, mely — mint emlékezhetünk rá — valóban feltűnő volt. Svédország s az egyesült-Államok iskolái különös figyelmet érdemelnek; azonban a többi országok nagyrésze csak igen kevés történetet az oktatási tárgyaknak. Egy szóval a köznevelés azon szolgálatot teszi az oktatásnak, a melyet attól kívánni lehet: tudniillik az sokat tesz a classicus könyvek s az iskolai anyagok által képviselt jó módzereknek elterjesztésére s általánosítására. A növendékek munkálatai, melyek a francia, német, osztrák s más kiállításokban találhatók arra vannak számva, hogy e módzerek eredményét megismertessék; csak hogy nem tudjuk, ha valjon mindig sikerül-e az azoknak. De nem tesz semmit; mind az jó, mi az oktatást felbátorítja, semmit sem kell megvetni, mivel még sok óhajtatni való van hátra. Szerencsétlenségre két oly óhajtatandó dolog is létezik, melyekre nézve a kiállítások semmit sem tehetnek: t. i. jó törvények és bőségben levő iskolai segélyforrások. Reméljük, hogy ezek természetesen be fognak következni a polgárosodás baladásával.

Minő természetűek azok a cath. alapok?

Jelentése az 1869/72-ki magyar országgyűlési képviselőház bizottságának a vallásallapról. Megvilágítva **Bacsák Imre** által.

XVI

Az egyházi javak és így a vallásalap államjogi természetűek 4. sz. alatti inkolásában a t. albizottság bátorságot vesz magának azon nézetet kifejezni, miszerint „a vallászakadás előtti alapítványok nem egyedül a kath. egyház — hanem a többi egyházak részére is követelhetők,“ p. 16. — De ha a 8. lap szerint „a vallásalap rendelkezése a minisztériumnak a vezérokormányok 54. sz.

alatti jegyzékében (noha az egészen másról szól) foglalt nyilatkozata szerint, a kath. vallás ügyeinek minden irányában előmozdítása, püspökségek, káptalanok, lelkészségek, templomok, papnöveldek, paplakok felállítására, fenntartására, — a kath. vallásfenntartásról való gondoskodás, szegényebb szerzetek segélyezése, s több e félék által, — akkor „a vallászakadás után“ hogyan lehet a vallásalapot ezen rendelkezéstől elvonni, és éppen a kath. egyház érdekei ellen, — sőt annak teljes megsemmisítésére fordítani, t. i. az ellenséges — profetáns, és egyéb secláknak azokból részeltetése által? Ez annyit tenne, mint nemcsak az ősök valóságos lelkü szándékait meghamisítani, és megrabolni, hanem éppen ezekből, — a kath. egyház jogaiából, vagyónából, előnyeiből, a katolikus egyház ellen fejtett kovácsolást! Tehát ismét az előbbi játék. Már van-e becsületesség, zan-e igazság, méltányosság, mely azt megengedné? A katolikus egyháznak ellenségei fejtvetlenül jelennek meg a harcoltón, a fejtvet az ő kezéből csavarják ki.

És még azt meri állítani e munkálat 8. lapon, hogy „ha a vallásalap eddigi rendelkezésének fennebbi körülírásából a kath. vallás ügyeinek minden irányában előmozdítását, — e kifejezésnek indoktalan általánosságánál fogva kihagyjuk, — akkor a vallásalap rendelkezése helyesen van kijelölve.“ Tehát a számos törvények, oklevelek, törvényhatósági felszólalások nem eléggé indokolják a vallásalap kath. vallászerű rendelkezését, hanem a t. albizottságnak üres, minden ész és pozitív törvényeszerű alapot nélkülöző kanyargatásai, nemde? Tshát a valódi a czélt, — azaz, ha mind elhagyjuk azt, amiért a vallásalap alapított, akkor annak rendelkezése jól van a semmi által kijegyezve! De megenged-e az emberiséggel, a hazugon kurtölt „humanitással“, azaz, meg száz törvényvel, akár csak a miniszteri jegyzetek sorából idézett számos okmányokkal az, hogy a vallásalap rendelkezéséből éppen az egyetlen és főczél, — a „kath. vallás fenntartása — emelése“ kihagyassék, mellőztessék. — és más vallások támogatására fordítottassék? Hiszen így a kath. egyháznak egyenesen a kárt tettek, és nyakát szegték a jámbor alapítók! Hiszen ez annyit tenne, mint a jámbor őseket sirjaikból felrúzni, alapító okmányaikat kezébe adva felháztatni, hogy azokkal, mint fejtverekkel, saját Istentől ellen, kibéni egykor hittek, s reméltek, harcolván, az ellenséges táborokat támogassák? Kinek nem jutnának itt eszébe a barbár hadurak, kik a fogoly honfiakat saját hazájuk és véreik ellen harcolni kényserítették? Mar ily barbarokká lenni a jámbor őseket, — ily barbarokká lenni a jelen törvényhozóknak még sem volna tanácsos, mert ez már nem annyi, mint a vagyont és személyt biztosítani.

Ha az állam által tett alapítványok ki volna mutatva, mint ama 16,000 frt. De ez legkevésbé történik pedig ez volna a földolag, ez volna alpha és omega a t. albizottság feladatának, t. i. hogy az egyházi javak a király által állami javakból adományoztatják; nem az állam rendelkezését azok felett, hanem ennek adományozását, alapítását az állam által kimutatni, különben hogyan lehet „ajogi természetű“ egy szót is szólni? Ha tehát ez ki volna mutatva; és ez „mint közös állami tulajdon“, szándékolhatnák az idegen „vallásfelekezetekkel“ megosztatni — mi noha igazságtalan, mert a királyok bármi államtulajdonból tett adománya a törvény szerint örök erővel bír, de törhető volna. Azonban a 16. lap szerint „a magánosok által a vallási szakadás előtt tett alapítványok tulajdonjoga szintén az államot illeti.“ Ha tehát a vallászakadás előtt alapítványoknak az idegen felekezetekkel megosztása nem egyéb, mint a kath. vallás érdekeinek, a kath. alapítók szándékainak megtámadása, akkor a magán alapítványoknak az állam részére tett kötelezése, egyenesen a magántulajdonnak megrabolása, „volatio proprietatis juris omnibus nationibus sacra“, mint a törvényhatóságok magokat kifejezték, — azon tulajdonjognak, melyet az örökérvényességben hívó népek érteke szerint az ember magával a tulvilágba, a sirba visz, valóságos megrabolása a síroknak, mert ha „a kath. magánosoknak“ rendelkezést meg lehet szegni azért, mert azok a „hitzakadás előtt tettek“, akkor még azoknak tetemeit is szabad lesz ékektől megrabolni, és pedig annál inkább, mivel, mint hogy a „halállal megszűnnek az elhunytak minden jogai“, annál inkább szabad lesz ezen halottábrálás, mivel ama rendelkezések, alapítványok legalább élők számára, a halotti ékszerek pedig haszontalan holt testek számára tettek. A jobb emberi érzés visszaborzad az ily „ajogi természetű“ nek, a tulajdonjognak ilyetén eltorzításától. Ezen eszméi a tisztelt albizottságnak egészen megengednek ama 1801-i németországi saecularisatio borzasztó tényeivel, melyek szerint — a mint legújabb egy igen elterjedt német lapban olvastuk, „a szentelt edények a legtöbbet igézők közt elárvereztettek, szentelt harangok szent testek a zsidóknak oda vettettek, a régi püspökök sirbaltjai és koporsói feltörtettek, a holttestek kiragadtattak, az emlékkövek összezúztatnak, semmi műemlék, semmi szentség nem kiméltetett.“ (Lásd: Treising und sein Dom. von Dr. Haas. Gemeinde Zeitung. 1873. 14. März. Tárca.) Ime ide viszi hivat a tisztelt albizott-

ságnak a modern jogállami philosophiája! A hyenák bolcsóságára.

„A királynak főkegyuri joga csak az egyházi méltóságokat választhatja meg, de az egyházi javadalmak világi javairól nem rendelkezhetik“, mondja a tisztelt albizottság p. 17. Nem bibelődünk azon kérdéssel, hogy mit tesz ezen különböző kifejezés: „az egyházi javadalmak világi javai“? Ez mindenesetre egy kis oriozum; csak az akarjuk megjegyezni, hogy a magyar királynak főkegyuri joga „a kinevezés, választás“ által nagyon ösztövéren és szűken van kijelölve, mert ez az alpatronusokat is illeti, de a „collegia“ nem. „Jure communi inquit Pazmannus — nulli conceditur collatio beneficiorum ecclesiasticorum, ut constat ex c. dudum 31. §. caeterum, cap. nullus. 17. de jure patronatus, et saepe alibi. — Quocirca patroni Ecclesiarum ratione fundationis vel dotationis habent quidem jus nominandi et praesentandi ad beneficia, jus tamen conferendi beneficia omnium jure non habent. In corpore juris hungarici diserte habetur, collationem beneficiorum ad regem pertinere.“ (Kollar Hist. Dipl. Jur. Patr. Apost. Reg. Hung. p. 262, 263.)

Tehát nem csak kinevezni, hanem a javadalmat adományozni, conferre, van joga a magyar királynak, és e kettő különbözik egymástól, úgy hogy midőn a nominatio, electio vagy praesentatio az alpatronusnak szorosan véve csak haszonélvezete enged, és nem említi meg a javadalom ágának átadását, a királyi collatio ezeket is „cum piscinis et malendinis“ (Lásd. Kassich Prax. Jur. civ.) megemlíti, a felsőbb javadalmakat, mint a törvény sok helyütt, „tulajdonosoknak“, „proprietaryusoknak“, „uraknak“, „dominusoknak“ czimezi és így a „collatio regia“ nem csupán „választás“, „kinevezés“, hanem mindig bizonyos értelemben vett donatiót képez, de ehhez az országgyűlésnek semmi köze. Így hogy legújabb példával éljünk, a zalavári apátság az osztrák göttweihiltől történt elköltöztetése, mely ezen intézetnek egész politikai, gazdasági és pénzügyi helyzetét megváltoztatja igénybe vette-e valamely országos törvény vagy határozat hozatalát? Éppen nem, hanem az egész ügy a kultuszminiszternek a királyhoz való felterjesztése alapján a kizárólagos főkegyuri jog által vétetett foganatba.

Azt mondják, „az országgyűlés 1723. 70. t. cikkben rendelkezett a királyi főkegyuri jogról.“ De mit rendelt? Azt, hogy azokról egyedül a király rendelkezhetik: „Piarum quarumvis fundationum inspectionem, et cum exactione rationum investigationem sua Majestas summa pro apostolico munere sibi reservat vigore art. 74. 1715. Az tehát a kérdés, hogy elvehető-e vagy korlátozható-e az országgyűlés ezen jogokat? Ha, mint a tisztelt albizottság is elismeri, ezen jog egyházi jog, vajon egyház adta-e azt, bocsájtotta az országgyűlés rendelkezésére? Vagy mivel szövetkezett Silvester pápa ezen jogok iránt, sz. István-nal-e vagy az országgyűléssel? Tehát az országgyűlés habár elfogadta is, sőt mivel elfogadta, úgy a mint adatott a királynak a főkegyuri jog, ép azért azt módosítani, csonkítani, korlátozni joga nincs. — De egyszerűen visszatérni sincs joga, mert a király nemcsak maga, hanem az egész dynastia, mint első katolikus főnök bírja e jogot, már pedig van-e joga az országgyűlésnek a fejedelelem és dynastia vallása felett rendelkezni? Van-e joga nemcsak a fejedelelem személyével, de az egész dynastiával, egy a kath. vallásra, mint az örökösödésre nézve kötött két oldali szerződést, vagyis a pragm. sanciót felbontani?

Ez után ismételjük, hogy maga a tisztelt albizottság egész meglepéssel fejtegeti és pályáztatja a j. o. 5 és 6. cikk rendelkezését Maria Terezia, II. József, II. Lipót, I. Fer. királyok az egyházi javadalmak felosztásáról, püspökségek felállításáról, stb. anélkül, hogy ezen jogot az országgyűlés legkisebbé is kétségbe vonták, és az országgyűlés beszédhatalmi jogát csak egy szóval is hangsúlyozták volna, sőt az 1791. 23. és 27. világosan kimondja, hogy „Sua Majestas qua supremus Ecclesiarum patronus — fundationes administrati faciet,“ „Juribus regiae Majestatis circa negotia, — Ecclesiae fundationum, prout sua Majestas a gloriosae memoriae majoribus suis — de nem az országgyűléstől — accepit, in salvo relicto“, ezt így elismeri a tisztelt albizottság előbb, most categorice kimondja, hogy a rendelkezés az egyházi javakról a főkegyuri joghoz nem tartozik, „ez az országgyűlés ellenőrzése alá tartozik, a törvényhozást illeti“ p. 17. Ez valóban ismét egy kicsit botránys dolog; két, három lap közt ily szarvas ellenmondások bonyolodni!

Külföldi hírek.

Páris, jul. 11. A sah végső elfogadása Elyseében hihetőleg a jövő kedden leend. Azt állítják, hogy a sah Marsaillesba s onnan Olaszországba fog menni. 11-én reggel a párisi lozhiresebb ékszerészek egyike bemutatja a sahnak ékszergyűjteményét, ki 600 ezer frankon egy gyémánt karpereczet kötött, 85 ezer frankon egy gyémánt karpereczet vásárolt, mely Mac-Mahon tábornagy nevének van szánva. Ugyan ő saját háromé számára is több cikket vásárolt. A sah minden neki megmutatott ékszert a nagyvezéren próbált meg. Erre különbö-

ző minták szerinti fejtvereket vizsgálta meg, s azok egyikéből már löni akart az ablakból, midőn a nagyvezér által arra figyelmeztetett, hogy talán valakit megsebesíthetne. A sah nevetett s félre téve puskáját 2 órákor a sah katonai őrkisőret nélkül kikocsizott, testvére és Hartung tábornok által kísérvé. A Dóramába ment, de a nagy hőség miatt szinte tüstént visszatért. 3 és fél órára Mac-Mahon tábornagyot várta. 5-kor a sahnak a Lou-reba kellett mennie.

Este tiszteletére a circusbán előadásnak kelle tartatnia; már reggel a beletpi jegyek roppant áron adtak el. Az operaszínházban 12-én tartandó diszelőadás igen fényesnek ígérkezik lenni. A vasárnapi éjeli ünnepély, ha az idő kezdve, igen vidám leend. A fátylavilág mellett menetben 60 ezer ember fog részt venni. Egy léghajós éjjeli felszállás eszközésére vállalkozott.

A angol felsőház f. hó 10-ki ülésében lord Carnarvon kérdé, ha valjon igaz-e némely lapok azon közlése, hogy az angol csapatok az afrikai aranyparton súlyos vereséget szenvedtek, hogy Elinora város fölégettetett, s hogy a csapatok a városban ostromoltatnak. Lord Kimberley gyarmatügyi miniszter azt válaszolja, hogy még eddig ez iránt semmiféle hivatalos jelentés sem érkezett; azonban a közlés alkalmasint alapos. Ugyanis a kormányhoz érkezett július 4-ről kelt sürgönyök szerint, csata állott küszöbön az asantik, s az angol részről ottalmazott népfajok közt; s attól lehet félni, hogy e csata az utóbbiakra nézve szerencsétlenül ütött ki. Ehhez járul, hogy a nyugat-afrikai vonal 2 gőzösej a királyi csapatok számára szánt nagy mennyiségű készlettel elvesztett, s ezen veszteség igen érezhető leend. Ezen veszteség egy részben helyre fog már helyre pártoltatott, más részben pótolatni egy azóta küldött hajó által. Az eddig történetekről a kormány a jövő hét elején képes leend közelebbi részleteket terjeszteni a parlament elé.

Maridból 11-ről jelentik, hivatalos sürgönyök szerint egy 500 főnyi karlista csapat Reusnál, Cataloniában nagy veszteséggel megveretett. Acosta tábornok a Catalonia sereg főparancsnokává neveztetett ki. Mint állítják Sankhes Bragna tábornok fog ideiglenesen megbízatni az északi sereg parancsnokávával. Malagából jelentik, Carvajal azon ultra-democraticus pártvezér, ki legújabbán érkezett meg ama városba egy önkéntes zászlóaljjal s több ágyúkkal, Malagából ismeretlen rendeltetési helyre távozott el. A mozgósított tarragonai zászlóaljnak heves ütközete volt Santa Colonánál a karlistakkal, melyben ez utóbbiak hirtel 50 holtat és számos sebesülteket veszítettek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, július 17.

— **T. olvasóinkat** kérjük, méltóztatásnak előfizetésüket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakodó történjék.

— **Császár-király ő felsége** Münchenbe érkezéséről onnan f. hó 11-ről jelentik: „Az ausztriai császár ő felsége ma reggel 6 kor Bécsből ide érkezett. A pályaudvarban Lipót herczeg s az osztrák követség személyzete által fogadtatott s a herczeggel annak a schwabingi országuton levő palotájába kocizott, hogy Giella ő kir. felségét üdvözölje. Deután 4 órákor ő felsége Pöschhofenba ment, hol holnap Giella herczegnő 17-ik születési napja családi körben ünnepeltetik meg.“

— **Király ő felsége** a vallás- és közoktatási miniszter előterjesztésére dr. Rónay Jácint Janos, pozsonyi társas káptalani prepostot szkodári címzetes püspökké nevezte ki.

— **A „P. N.“-ban olvassuk:** „A magyar gazdaközösséget arról tudósítva juk, hogy gr. Zichy miniszter elrendelte az enquete egybehívását, mely a rozsdá kérdésével fog foglalkozni. Az összes gazdasági egyesületek felhívtak, hogy e bizottságba egy-egy tagot küldjenek, s ezekenkívül a miniszter több gazdát, természetűdőt stb. fog meghívni. Több gazd. egyesület már meg is választá küldöttjét, s a mint az e választásokról szóló összes tudósítások a minisztériumhoz beérkeznek: meg fog állapítani a véleményező bizottság összeállításának napja.

— **Tisza Lajos** közlekedési miniszter ő excellentiája a tegnapi délutáni éji vonattal érkezett városunkba és az „Európa“-ba szállott, honnét másnap korán utazott a kolozs-kocsárdi vasuti munkálatok megszemlélésére, kíséretében voltak Kovács Károly miniszter titkár és Nagy János főmérnök.

— **10825.** A kolozsmonostori gazd. tanintézetben a folyó évi iskolai szünetidő alatt, a neplátnók számára rendezni szándékol gazdasági tanulmányok a Kolozsvár kiűtött Cholera járvány miatt nem fog megtartatni. Pesten, 1873. július 14-én. A földm. ipar és kereskedelmi m. kir. minisztérium.

— **Zene-estély.** Az „Európa“ csinos mulató kertjében ma (csütörtök) zene-estély tartatik, ez alkalommal tuzoltóink részére készített szép kis pamlag-párna fog kísorsoltatni.

— **A kolos-kocsárdi** vasuti munkások közt, mint értesültünk, a kolera erősen kezd lábra kapni.

— **A hideg vízfürdőt** úgy látszik nem csak városunkban, de más felé sem meri használni egy a publikum, mint egyébkor. Következő sorokat a „Vác-vidéki Lapok“-ból közöljük: „A úrdésre nézve — írja nevezett lap szerkesztője — Dr. Senor Frigyes urtól, a helybeli fegyház orvától a következő sorokat kaptuk: a Duna fürdőt nagyon kevesen használják, oka alkalmasint a járványos betegség. Hogy a fürdés nem ártalmas, ki-ünik abból is, miszerint a helybeli fegyenczek kö-ött, dacára a mindennapi dunai fürdésnek, meg-yyetlen köreket sem fordult elő, ellenben a fegy-örök közt, a kik épen nem fürödnek, már 3 eset-ordult elő. Ajánlom tehát a hideg dunai fürdőkét-egészségi szempontból jelenleg is mindenkinek.“ gy ajánlják a hidegviz fürdőt az aradi, temesvári, budapesti, szegedi orvosok stb. Ajánlják a miénk is, legalább mi igen tekintélyes orvost tudnánk megnevezni, kinek a hideg víz használatára nézve legkisebb skrupulusai sincsenek.

— **Egy igazgató tanács** elítélése. A bécsi „Central-Bauverein“ összes igazgató ta-nácsa család miatt a fenytörvényszék előtt állt, s a derék urak következőleg itéltek el: br. Daubles-ki-Sterne 4 évi börtön és nemessége elvesztése, gr. Vasques-Pinoz 2 évi súlyos börtön és nemes-sége elvesztése, Böttstieber Jakob két s egy félévi börtön s Neumann János két és egy félévi börtön-re. Ezenkívül mindnyájan szolidáriusan elítéltek részvényesek és másoknak okozott kár megtéríté-sére, mely másfélmillióra rug.

— **A berlini nagy napi lapok** csak-nem mind jelentékeny összeggel emelték az előfi-zetési díjt a tetemesen felugratott nyomdai költ-ségek miatt, eddig 14 nagy lap emelte föl az elő-fizetési díjt.

523—1873 tan. éln. sz.—Kimutatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi július 16. este 12 óráig.

Helység neve Kolozsvár sz. kir. város	Lakosság száma	A betegség hivatalos iratjában 1873. június 18-tól július 16. este 12 óráig	Ezekből		Jegyzés.
			meg- gyó- gult	meg- gyó- gult	
Julius 1. 1873.	26,382	196	19	393	178
Felek község	1	1	1	11	3
Összesen	26,383	197	20	404	181

Medgyesi Tivadar,
h. polgármester.

Biasini gyorsutazási menetrendje
1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,
mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyors-utazása 1873. márcz. 27-től kezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érke-
zik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra estvéli 10 órakor indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen meneten kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy ezen menetnél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbülső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbülső coupéba 3 frt — hátulsó cou-peba 2 frt 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsuly 1 kr. fon-tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Fe-re n o z szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Jul. 16-ról. 1873 5% metaliques 68 15.
nemzeti kölcsön —. 1860-diki államköl-
csön 73.— Bankrészvények 101. Hitelrészvé-
nyek 75.— London 111.45. Ezüst 109.—
Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 889.—
Földterhermentesítési kötvények: Magyar 77.
50. Temesi 74.50. Erdélyi 75.— Horv. Szlavon.
77.50

Nyiltér.
[12-60]

**Titkos betegségeket
és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)**
ugyszinte
hugycsőszűköléseket, magkiömléseket
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett
Dr. Handler Mór
orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
**Rendel napoként: délelőtt 11 órától 1-ig
és délután 3 órától 5-ig.**
Lakik Posten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
I-ső emelet 14. sz.
**Díjjal ellátott levelekre azo-
nal válasz adatik.**

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Főnyeremény
esetleg
450,000
mark
új német pénz-
láb szerint.

Uj
Szerencse
JELZÉS.

A
nyeremé-
nyekért
jót áll
az állam

Meghívás részvételre
azon
**nyeremény-esé-
lyekben,**
melyek a Hamburg város által garan-
tírozott nagy pénz lotteriában több
mint
2 millió 740,000 marka
biztos nyereményt nyújtanak.

Ez előnyös pénz-loteria áll csak 81,000
Loosból, nyereményi következők: 1.
nyeremény esetleg **450 000 marka** új né-
met pénzláb szerint vagy **150,000 f po-
rosz tallér,** különösen **100,000. 50 000**
30 000, 20 000 kétszer **15,000, 12**
ezzer hatszor 10,000. 8000, kétszer
6000. 5000, huszonöt-szor **4000.** és
3000, hetvenhatszor **2000.** és **1500,**
206-or 1000, 421-or 500, és **400,**
571-szer 300, és **200, 900-or 100,**
210-or 80, 70, 60 és **50,** huszanhat-
szor **47,** tizenháromezerszáz
hetvenöt-szor **40, 31, 22,** és **12** tallér
s ezek nehány hónap alatt hét osztályban
mulhatlanul kihúznak.

Az első húzás hivatalosan f. é. **Julius**
24 én és 25-ére határozottatott, melyre
egy egész ered. sorsj. ára csak 6 ft o. é.
egy fél „ „ „ 3 ft o. é.
egy negyed „ „ „ 1 ft 50 kr.
bankjegyekben, s ez az államtól garantíro-
zott eredeti Loosok (nem eltitolt igérvé-
nyek) az összegszerűsége mellett
szé. küldetnek a legtovább vidéke-
re is.

Minden résztvevő az eredeti sorsjegy
mellett az állam bélyegével ellátott terve-
zetet is kap ingyen és húzás után azo-
nal felszólítás nélkül megküldetik neki a
hivatalos kisorsolási lajstrom.

A nyeremény-pénzek kifizetését és szét-
küldését én eszközölöm egyenesen az ille-
tőknek pontosan és szigorú titok
tartás mellett.

Forduljanak tehát
Megrendeléseikkel bizalommal
id. HECKSCHER SÁMUEL
bank- és váltó-házához
Hamburgban.

866 4-5

Sz. 1352.—1873. 874 3-3

Haszonbéri hirdetés.

A kolozsvári mélt. m. k. jószágigazga-
tóság f. é. 3366. sz. rendelete folytán a
topánfalvi és az offenbányai kincstári ura-
dalomhoz tartozó következő bértárgyak f.
é. **augustus hó 21-én** az alólírt erdő-
és gazdasági hivatal iratjában 5 évre az-
az: 1874. január 1-től 1878. decemb. hó
végéig haszonbérbe adtnak nyilvános ár-
verezés útján:

A.) **A korcsmárlási-jog**

1. Topánfalvi községben 2400 ft kiáltási árral
2. Bisztrai „ 575 „ „ „
3. Szohodol „ 610 „ „ „
4. Csertési „ 96 „ 1 kr. „
5. Szekatura „ 343 „ „ „
6. Albák „ 157 „ „ „
7. Szerkerisora „ 162 „ 50 „ „
8. Nvágra „ 80 „ „ „
9. Felső-Vidra „ 60 „ 25 „ „
10. Alsó- „ „ 160 „ „ „
11. Ponoroll „ 100 „ 1 „ „
12. Offenbányai uradalomhoz tartozó Offen- bánya, Csara, Szártos, Brezst és Muncsel községeiben 870 frt kiáltási árral.

Ezen önálló s egyenként árverezésre
jutandó korcsmárlási jogok, csoportokban
vagy együttesen is haszonbérbe adhatnak.

B.) **A vásárvám haszonvétele.**

- A topánfalvi helységben 560 frt 52 kr. kiáltási árral.
- Az offenbányai helységben 27 frt kiáltási árral.

C.) **A kincstári négykerekű lisztelő malom Offenbányán 280 ft 10 kr. kiki-
áltási árral.**

D.) **A halászati jog** a topánfalvi és
offenbányai uradalomban, 11 kerületre fel-
osztva.

Minden bérleni kívánónak az árverés
kezdete előtt a kikiáltási árnak 10% bá-
natpénzt kell letenni.

Írásbeli ajánlatokkal is részt vehetni az
árverezésben. A kellően bélyegzett s a
szóbeli árverezés kezdete előtt benyújtandó
ajánlatokban ki kell tenni a vállalkozó ve-
zeték és keresztnévét, címét és lakhelyét,
ugy a bértárgyat, a melyre az ígéret tör-
ténik, nem különben a vonatkozó ígéretet
számokkal és betűkkel, s azon nyilatkozat-
tot is, hogy ajánlkozó az árverési feltétele-
ket ismeri és azoknak magát minden
kikötés nélkül aláveti.

A haszonbérletnek közelebbi feltételei
minden egyes tárgyra nézve, fenn érintett
tisztai iratban a szokott hivatali órákban
megtekinthetők.

A m. k. erdő- és gazdasági
hivatal.
Topánfalván, 1873. július 4-én.

Lang Lipót és társa
nemzetközi hirdetés irodája
**Buda-pest fürdő-
utca 1.**
Naponta szét küld közvetlenül mindenféle
hirdetéseket eredeti áron
**Minden bel és kül-
földi lapban**
Biztos és jutányos kiszolgáltat

Ujságjegyzékeket ingyen és bérmentve oszt
826 3-*

870 4-3

Most előbbször!
esetleg **150 000 tallér.**
Szerencse és áldás
Cohn-nál
2 millió 740,000 tallérnál
döbbré menő, az utolsó államtól biztosított
nagy pénzsorsoszás.

Ezen előnyös pénz kisorsolás most is-
mét tetemesen szaporítottatott nyeremé-
nyekkel, csak 81,000 sorsjegy van e-
k és hód alatti 6 osztályban következő
nyereményeket biztosan nyerhemi u.
n. 1 nagy új nyeremény esetleg 150,000
tallér, különösen 100,000, 50,000 30
ezer 20,000, kétszer 15,000, 12,000
hatszor 10,000, egyszer 8000, kétszer
6000, egyszer 5,000, 23-or 4,000.
2-er 3,000, 35-ör 2,000, 41-er 1,500
206-or 1000, 8-or 500, 413-or 400,
23-or 300, 548-or 200, 900-or 100,
75-ör 80, 25-ör 70, 50-er 60, 60-er
50, 26400-or 47, 13175-ör 40, 31, 25,
22, és 12 tallér.

Az első osztály nyeremény húzása hi-
vatalosan
f. é. **Julius 24 és 25-re** van hatá-
rozva; erre
az egész eredeti sorsjegy ára csak 6 ft.
a fél „ „ „ 3 ft.
a negyed „ „ „ 1 1/2 ft.
és ezen eredeti, állampécsettél ellátott
sorsjegyeket (nem tilos igérvényeket
vagy magán-sorsjegyeket) az ár bérmen-
tes beküldése mellett, a legtovább vidé-
kekre is azonnal megküldöm a t. meg-
rendelőnek.

A hivatalos húzási lajstrom, és a nye-
remények elküldése mndjárt a húzás
után történik, azonnal pontosan és titok-
tartással.

Üzletem tudvalegoleg legrégibb és
legszerencsésebb mert a nálam részt-
vevők már a 100,000, 60,000, 50,000
talleros legfőbb, továbbá többször a
40,000, 25,000, 20,000, igen gyakran
15,000, 12,000, 10,000 talleros nyere-
ményeket, s a f. év május és június ha-
vában volt húzásnál, hivatalos nyeremény-
lajstromok szerint összesen 140,000 tal-
lérnál többet nyertek.

Cohn Láz. Sám.
Hamburgban,
főiroda, bank- és váltóüzlet.

**Értesítésül azoknak,
kik fogakat szükségelnek.**

Több oldalról jött felszólítás folytán van szerencsém tudatni a n. é. közönség-
gel, hogy működésemet mint **hatóságilag engedélyezett fogművész,** tetemes idő-
óta megint elkezdém, s hogy szívesen kész vagyok e szakmába vágó műteteleimmel
mindazoknak, kik bizalomteljesen fordulnak hozzám, hasznukra lenni A fogművészet
terén behozott legújabb nagyfon'osságu találmányok, ugy nagy előhaladásra mutató
találmányok, javítások, ugy eljárás módok által, miket tökéletesen sajátommá ten-
nem sikerült, ma már lehetségesé vált teljes és részletes fog-orkat, zománczból
(émailból) vagy vulkanitból készítve az eddigelő szokásos rugó tollak és
csipetők nélkül, előállítani u. n. légnomás folytán tapadó fogsorok (Luft-
druck-Adhaesions-Gebisse). Általában a fogművészet modern műtetelei segítségével,
s azok a kellő szakavatottsággal és ügyességgel vitetnek vérbe—a cél: a termé-
sletes fogakban szenvedett károknak és hiányoknak pótlása, sokkal nagyobb mérv-
ben és fokban érthetik el, mint ennekelőtte.

A vidéken tartozkodó fogakat szükségül egyének, az e
czélból történő lakó városombani tartozkodásuk alatt előleges é tesítés után ohajásra
saját nagyszabeni házamban találhatnak megelégedésükre szolgálandó la-
kást és ellátást. Azoknak egy teljes fogsorral 1 nap alatt, egyes fogaikkal pedig 1
egész 2 óra alatt szolgálók.

Nagyszabon, 1873 július.

Schwabe Frigyes
fogművész és ékszerész.
Disznódi utca 18 sz.

(867) 5-6

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)
gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa **dr. O Killisch,** Berlin, Louisenstrasse 45
E pillanthatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.
661 81-*

(790) 6-12.

Épen most jelent meg 33-dik kiadása a világhírű és tanulságos könyvnek:
Személyvéd,
(der persönliche Schutz)
minden koru férfiak tanácsadója Laurentiustól. Borítékban lepecsételve.
Ezerféleképpen bizonyult segély és gyógyítás (20 évi ta-
paszlat) a férfinem
gyöngeségi
állapotaiban, ideg bajokban sat. a pusztító önfertőzés és nemi kihágá-
sok következményeiben. Minden könyvkereskedés útján kapható 2 frt 30 kron,
postán küldve 2 frt 40 kr. **Pesten Kokai Lajosnál.** Károlyutca.

Könyvem utánzásaitól és kivonataitól, — kis posványművek, a melyek ifju-
ság barátja, önfentartás s ehez hasonló (állítólag mesés sokaságu kiadásban s más
otromba hazugságokkal) czimek alatt szemtelenül és kérkedőleg hirdtetnek a
hírlapokban, óvakodi kell. Legyer tehát gondja mindenkinek a valódi kiadást,
Laurentius eredeti kiadását
megszerezni, a mely 232 nyolczadrét oldalt számlál,
60 boncz. képpel
aczélmetszetben van ellátva s a szerző névbélyegét hurdozza.
Jegyzés könyvem már négyvidegen nyelvre van lefordítva (dán, s véd, orosz és
olasz), melyek könyvkereskedés útján hasonlólag megszerezhetők.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főtér, Gynlay-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes be-
tükkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iverk, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek,
baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb ártak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve,
hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be. és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**,
a **legsükségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövi-
debb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottik.

107—*

Gámán János örökösei könyvnyomdája.